

Het informatiepunt wil iedereen die zich bezig houdt met Passend onderwijs periodiek informeren over actuele zaken die spelen bij de vormgeving van Passend onderwijs. Dit gebeurt via deze nieuwsbrief, die actief wordt verspreid onder iedereen die via de website op de nieuwsbrief is geabonneerd. Daarnaast wordt de nieuwsbrief geplaatst op de website www.passendonderwijs.nl.

Algemeen overleg Passend onderwijs 11 februari 2010

Op 11 februari 2010 vindt een Algemeen Overleg plaats over de heroverweging Passend onderwijs. Daarmee komt helderheid over de koers van de regering die vastgelegd is in de brieven van staatssecretaris Dijkema van 2 november 2009 en 25 januari 2010 aan de Tweede Kamer.

Reacties Raden

Op 4 februari hebben de sectorraden een gezamenlijke reactie gestuurd aan de vaste Kamercommissie.

De Raden en hun leden kunnen zich op hoofdlijnen vinden in de koerswijziging, maar zien uitwerkingsvragen en een grote tijdsdruk.

Uit de peilingen van de raden komen de volgende punten van aandacht naar voren:

- Voor realisatie van Passend onderwijs zijn een 'slanke' wetgeving en een stevig referentiekader essentieel. Daarbij geldt

dat extra zorg binnen het reguliere onderwijs niet ten koste moet gaan van de reguliere leerling. Tegelijkertijd moet de bestaande expertise voor zorgleerlingen worden behouden.

- De directe toegang tot het speciaal onderwijs van (zeer) speciale doelgroepen moet gegarandeerd blijven.

- Voor het invoeren van Passend onderwijs moet een grondige financiële analyse van de mogelijke gevolgen worden gemaakt, waarbij de bekostiging van het LWOO en PrO onaangetast moet blijven.
- De middelen moeten zoveel mogelijk in de school/klas beschikbaar komen voor de uitvoering van het onderwijs.
- De relatie tussen de swv-en (po en vo) en het speciaal onderwijs moet worden verankerd.
- De medezeggenschap van ouders en personeel moet worden uitgewerkt.

Op de website www.passendonderwijs.nl is de reactie te downloaden (tab **Beleid Passend onderwijs**).

Reactie ECPO

De ECPO wijst in haar reactie op de spanning tussen de verantwoordelijkheid van de overheid om waarborgen te bieden en de noodzaak om ruimte te geven aan het onderwijs en het referentiekader 'over te laten' aan de onderwijssectoren zelf.

Daarnaast vraagt de commissie aandacht voor:

- Het waarborgen van de keuzemogelijkheden van individuele ouders.
- De positie van de huidige experimenten en veldinitiatieven.
- De bestuurlijke capaciteit van de swv-en.
- De ruimte voor een lerende aanpak.
- De relatie van het speciaal onderwijs met de swv-en.
- Mogelijke effecten van het handhaven van de open eind financiering voor LWOO/PrO.
- De effecten van de budgetfinanciering en het loslaten van het indicatiestelsel voor de transparantie van de inzet van middelen.

De brief van de ECPO is op de website www.passendonderwijs.nl te downloaden (onder tab **Beleid Passend onderwijs**).

Zorgplicht

De zorgplicht verplicht schoolbesturen om te zorgen voor Passend onderwijs voor alle leerlingen met extra onderwijsbehoeften die op de school worden aangemeld of al staan ingeschreven. Passend is onderwijs dat aansluit op de ontwikkeling van de leerling, de mogelijkheden van het personeel en de wensen van de ouders.

Als een school de gevraagde zorg niet kan bieden, wordt uitgezocht welke school binnen het swv (of in het so of vso) dat wel kan. De zorgplicht moet ervoor zorgen dat het niet langer mogelijk is dat leerlingen thuis zitten. De inspectie ziet toe op de uitvoering van de zorgplicht door schoolbesturen.

Er komen garanties zodat alle leerlingen een passende plek krijgen en scholen en besturen ook hun zorgplicht waar kunnen maken.

Belangrijk daarbij zijn:

- Medezeggenschap van leraren, ouders en leerlingen bij de vormgeving.
- Een geschillencommissie die bij geschillen bindende uitspraken doet.
- Het referentiekader dat de sectororganisaties opstellen.
- Het onderwijszorgprofiel dat aangeeft welke zorg een school kan bieden, al dan niet samen met partners uit en van buiten het onderwijs. Het geheel aan profielen en de speciale (bovenschoolse) voorzieningen moeten zorgen voor een dekkend aanbod van onderwijszorg.
- Het swv legt in het zorgplan vast: het aanbod aan voorzieningen, afspraken over de handelingsgerichte diagnostiek en de verdeling en besteding van de middelen.

Ter ondersteuning van de invoering van de zorgplicht bevat de januaribrief een aantal maatregelen ter stimulering van de deskundigheidsbevordering van de leraren, de medezeggenschap en de ondersteuning van ouders.

De eerste uitwerking van de zorgplicht is op de website www.passendonderwijs.nl te downloaden (onder tab **Beleid Passend onderwijs**).

Referentiekader

In de komende maanden stellen de sectororganisaties een referentiekader op, dat eind mei 2010 gereed moet zijn. Het kader moet het onderwijsveld helpen bij het inrichten van het zorgcontinuüm en bij Passend onderwijs in de praktijk. Het kader zal tot stand komen op basis van de volgende uitgangspunten:

- Betrokkenheid leraren en ouders zijn gegarandeerd.
- Transparantie over inzet van middelen en het proces zijn belangrijke voorwaarden.

- Maatwerk voor leerling en school staan voorop.
- De onderwijsvraag van de leerling, en de ondersteuningsvraag van de school staan centraal.
- Geld volgt leerling en/of onderwijszorgprofiel, flexibiliteit is mogelijk, nieuwe of overbodige bureaucratie en overhead worden voorkomen.
- Aangesloten wordt bij de wetgeving op het terrein van de zorgplicht.

Thema's in het referentiekader zullen zijn: het zorgprofiel; de wijze van toewijzing van onderwijszorg; de ondersteuning van ouders; de medezeggenschap; de kwaliteit van zorg; de professionalisering; de zorg in en om de school; de overgang tussen onderwijsvormen; de (transparante) verantwoording; de geschillenregeling. Per thema wordt bekeken wat het landelijke uitgangspunt is en wat dit betekent voor het regionale en schoolniveau.

De notitie 'De contouren van het referentiekader' is op de website www.passendonderwijs.nl te downloaden (onder tab **Beleid Passend onderwijs**).

Bekostiging

Kenmerken van de bekostigingsystematiek zijn samengevat:

- Zorgmiddelen worden toegekend aan de swv-en wsns en vo, die de middelen verdelen over de scholen.
- Voor de toedeling kunnen de uitwerkingen in het referentiekader worden benut.
- Swv-en maken, na instemming door de medezeggenschap, de keuze hoe de beschikbare middelen over de scholen en leerlingen worden verdeeld.
- Het totale budget is gebaseerd op de huidige rugzakmiddelen voor cluster 3 en 4 en het grootste deel van de ambulante begeleiding, op het niveau Rijksbegroting 2008.
- De verdeling over de swv-en gebeurt jaarlijks op basis van het totale aantal

leerlingen binnen het swv in het voorafgaande schooljaar.

- Er vindt verevening plaats over de swv-en. Om eventuele herverdeeleffecten op te vangen, komt er een regeling.

In een eerdere nieuwsbrief vermeldden wij een aantal onderzoeken naar de transparantie van de zorgmiddelen en de effectiviteit van de inzet. Naar aanleiding van deze onderzoeken laat het kabinet nagaan of het haalbaar is om de rugzakmiddelen al in schooljaar 2010-2011 (en 2011-2012) toe te voegen aan de 'bestemmingsbox'. Besturen moeten dan voor deze middelen in hun jaarverslag aangeven waar zij het geld voor hebben gebruikt. Als deze aanpak goed werkt, kan ze worden gebruikt voor de verantwoording vanaf 2012. Daarnaast worden indicatoren vastgesteld om de effectiviteit van de inzet van middelen na te gaan.

Toezicht

Passend onderwijs heeft ook gevolgen voor het toezicht van de inspectie. Het huidige toezicht van de inspectie in relatie tot de koers Passend onderwijs riep ook tijdens de raadplegingen van de organisaties de nodige vragen op.

Passend onderwijs brengt twee (aanvullende) toezichtvragen met zich mee:

- Maakt het schoolbestuur de zorgplicht waar?
- Biedt het samenwerkingsverband een sluitend zorgaanbod?

Om de vragen te kunnen beantwoorden moet de inspectie haar toezichtkaders uitbreiden en nagaan of:

- leerlingen een passend aanbod krijgen.
- het aanbod voor alle leerlingen opbrengstgericht is, waarbij ontwikkelingsperspectief en meetbare opbrengsten kernbegrippen zijn.
- leerlingen daadwerkelijk de zorg ontvangen die ze nodig hebben.

Het toezichtkader zal aan moeten sluiten bij het referentiekader en moet het mogelijk maken dat situaties met goede kwaliteit van het onderwijs aan leerlingen die extra zorg ontvangen ook resulteert in een positieve beoordeling.

Planning

De komende periode worden het referentiekader en een implementatietraject uitgewerkt om scholen, swv-en en ouders goed te informeren en voor te bereiden op Passend onderwijs. Inzet is verder in de zomer van 2011 het wetsvoorstel Passend onderwijs aan te bieden. Streefdatum voor inwerkingtreding van deze wet is 1-8-2012.

Onderzoek thuiszitters

Van de ruim 2,5 miljoen leerplichtige jongeren zitten jaarlijks ruim 2500 leerlingen langer dan vier weken thuis. In opdracht van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen heeft Ingrado, de brancheorganisatie voor leerplicht en RMC, onderzoek gedaan. In het schooljaar 2008-2009 zaten op een willekeurige dag tussen de 800 en 1100 jongeren thuis. Tweederde van de thuiszitters is jongen en 84% heeft de voortgezet onderwijsleeftijd. De belangrijkste redenen voor 'thuiszitten' zijn gedrags- en of psychische problematiek, onwelwillendheid van de leerling en een problematische thuissituatie.

Om het probleem te lijf te gaan, zijn een goede registratie en een goede samenwerking en maatwerk essentieel. Uit het onderzoek blijkt dat de samenwerking tussen onderwijs, jeugdzorg en andere partners in de regio beter kan. Om thuis zitten te voorkomen gaat het project Gedragswerk oplossingsgerichte samenwerking in de regio stimuleren. De invoering van Passend onderwijs zal voor schoolbesturen tot gevolg hebben dat zij een passend aanbod voor iedere leerling moeten garanderen. Verder wordt nog dit jaar een

wetsvoorstel ingediend waarin scholen, gemeenten en jeugdhulpverlening verplicht worden met elkaar samen te werken in een ZAT.

Op dit moment is al een aantal acties in gang gezet onder de noemer 'de aanval op de schooluitval'. Aanvullend hierop worden scholen voor (v)mbo gestimuleerd om plusvoorzieningen in te richten, waarbij de combinatie van onderwijs, zorg en arbeidstoeleiding moet voorkomen dat overbelaste jongeren de aansluiting mislopen tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Verder zijn er Herstartplaatsen, maatwerktrajecten en onderwijsconsulenten om een passende plek te vinden voor deze jongeren.

In een brief aan de Tweede Kamer kondigt de staatssecretaris aan de registratie van en rapportage over de thuiszitters door de gemeenten te gaan verbeteren.

Het onderzoek en de brief van de staatssecretaris zijn op de website www.passendonderwijs.nl te downloaden (onder tab **Beleid Passend onderwijs**).

Onderzoek loopbanen Praktijkonderwijs

In 2009 is een vervolgonderzoek uitgevoerd naar de onderwijsloopbanen van jongeren met een beschikking praktijkonderwijs, die inmiddels 4 jaar zijn gevolgd.

Van de leerlingen met een beschikking praktijkonderwijs start 74% in het praktijkonderwijs en 22% in het Vmbo met Lwoo. Leerlingen die in het Vmbo starten hebben een iets hoger IQ en zijn vaker van het vrouwelijk geslacht, dan dat het geval is in het PrO. Daarnaast zijn er regionale verschillen die een rol spelen in de verdeling tussen VMBO en PrO.

Na 1 jaar zit nog 68% in het PrO en 22% in het VMBO. Van 7% van de leerlingen is de bestemming onbekend.

Na 2 jaar zit nog 59% in het PrO en 21% in het VMBO. Van 16% is de bestemming onbekend. Na 3 jaar zit nog 52% in het PrO en 16% in het VMBO. Van 27% is de bestemming onbekend. Na 4 jaar zit van de gestarte leerlingen nog 67% in het PrO, die daar ook zijn gestart. Voor het VMBO ligt dit op 60%. Over het succes van dit cohort leerlingen is verder onderzoek nodig.

Het onderzoek is op de website www.passendonderwijs.nl te downloaden (onder tab **Beleid Passend onderwijs**).

Kwaliteit speciaal onderwijs cluster 2

De inspectie heeft de kwaliteit onderzocht van het onderwijs in cluster 2 en rugzakleerlingen uit dit cluster in het regulier onderwijs. De inspectie concludeert dat de kwaliteit van de cluster-2-scholen is verbeterd. Toch zijn er nog steeds te veel scholen die op essentiële onderdelen onvoldoende onderwijskwaliteit bezitten. Ruim een derde van de scholen heeft een aangepast arrangement zwak ontvangen.

De kwaliteitszorg, het pedagogisch en didactisch handelen en het actief betrekken van leerlingen bij de lessen zijn in de meeste scholen op orde.

Leerlingenzorg, evaluatie en borging, differentiatie en veiligheidsbeleid zijn zwakker ontwikkeld. Handelings- en begeleidingsplannen zijn regelmatig geen goede sturings- en verantwoordingsdocumenten. Dat geldt vooral voor het basisonderwijs en voortgezet onderwijs.

Het onderzoek is op de website www.passendonderwijs.nl te downloaden (onder tab **Beleid Passend onderwijs**).

Wachlijsten SBO

De omvang van de onderzoekslijsten op 1 oktober 2008 (666 leerlingen) is met 67

toegenomen ten opzichte van 2007. De plaatsingslijsten (65 leerlingen) hebben vrijwel dezelfde omvang als in 2007.

Op de peildatum hebben 128 swv-en een onderzoekslijst. De totale wachttijd voor leerlingen tussen de aanvraag en het PCLbesluit is gemiddeld 7,1 weken.

27 swv-en hebben dit jaar op de peildatum een plaatsingslijst. Dat is een toename van 7 swv-en. De meeste leerlingen wachten op de eerstvolgende wettelijke plaatsingsdatum. Tijdens het gehele schooljaar zijn tachtig leerlingen te laat in het sbo geplaatst. Ongeveer een derde van de leerlingen ontvangt ambulante begeleiding vanaf 1 oktober 2008, meer dan de helft niet.

Op 1 oktober 2008 zitten 21 leerlingen thuis volgens de opgave van de coördinatoren. Het merendeel van deze leerlingen staat niet op een wachtlijst. Ten opzichte van de voorgaande jaren, zitten dit jaar meer leerlingen langer dan drie maanden thuis (ongeveer 40 procent). Ook het aantal leerlingen waarvan de duur van het thuiszitten onbekend is, is toegenomen.

Het onderzoek is op de website www.passendonderwijs.nl te downloaden (onder tab **Beleid Passend onderwijs**).

Infopunt Passend onderwijs

Voor de coördinatie van activiteiten Passend onderwijs is een informatiepunt Passend onderwijs ingericht (infopunt).

Het informatiepunt wordt bemenst door:

- Henk Keesenberg, henk@passendonderwijs.nl of 0651926723
- Cor Hoffmans, cor@passendonderwijs.nl of 0651282169,
- Kees Kuijs, kees@passendonderwijs.nl of 06 20535196,
- Rita van der Meulen, rita@passendonderwijs.nl of 06-51690992.
- Bé Keizer, be.keizer@passendonderwijs.nl of 06-22939674

